

Acht redenen waarom theïstische evolutie moet worden afgewezen

Om de volgende redenen moeten wij ons verzetten tegen de leer van de theïstische evolutie:

1. Theïstische evolutie gaat in tegen de eigen interpretatie die de Schrift van Genesis 1 en 2 geeft

De theorie van de theïstische evolutie komt erop neer dat God de mens zou hebben geschapen via een proces van evolutie. God begon met een eencellig organisme dat evolueerde tot een aapachtig dier, waarna God op een bepaald moment in de tijd in die aap een menselijk bewustzijn schiep. Deze theorie is onmogelijk te verenigen met de normale, letterlijke lezing van Genesis 2. In Genesis 2 wordt beschreven hoe God Adam schiep uit het stof van de aarde en hoe Hij daarna Eva schiep uit een rib van Adam.

Uit andere bijbelgedeelten blijkt dat de Schrift het verslag van de schepping van de mens letterlijk opvat. Zo neemt Paulus het verhaal van de schepping van Eva uit de rib van Adam letterlijk, want hij zegt in 1 Timoteüs 2:13 dat eerst Adam is geschapen en daarna Eva. "Want Adam is *eerst* gemaakt, *daarna* Eva". Dit bevestigt hij nogmaals in 1 Korintiërs 11:8. Daar schrijft hij: "Want de man is uit de vrouw niet, maar de vrouw uit de man (SV)". Dat is precies wat in Genesis 2 wordt beschreven. De vrouw is uit de man. Zij is gemaakt uit een rib van de man. De man is niet uit de vrouw, want God heeft de man direct uit het stof der aarde gemaakt. De apostel Paulus gaat in het volgende vers in op de reden waarom God Eva heeft geschapen. "Want ook is de man niet geschapen om de vrouw, maar de vrouw om de man" (1 Kor. 11:9). In Genesis 2 lezen we dat Adam na zijn schepping ontdekte, dat hij geen partner had. Pas nadat hij door de naamgeving van de dieren tot dit besef gekomen was, schiep God een vrouw voor hem, zodat Adam toen hij de vrouw zag kon zeggen: "Deze is ditmaal been van mijn gebeente en vlees van mijn vlees: men zal ze Manninne heten, omdat zij uit de man genomen is" (Gen. 2:23).

Paulus baseert de verhouding tussen man en vrouw onder meer op zijn letterlijke interpretatie van het verslag van de schepping van Adam en Eva uit Genesis 2. "Een vrouw late zich leren in stilheid, in alle onderdanigheid. Doch ik laat de vrouw niet toe dat zij leert, noch over de man heerst, maar wil dat zij in stilheid is. *Want* Adam is eerst gemaakt, *daarna* Eva" (1 Tim. 2:11-13). Het valt niet te ontkennen of weg te redeneren dat Paulus uitgaat van de letterlijke uitleg van Genesis 2. Zoals gezegd, baseert hij er mede de verhouding tussen man en vrouw op.

We belijden dat de Schrift door Gods Geest is ingegeven. Hier is niet zomaar Paulus aan het woord. Dit is het Woord van God, dat Gods Geest bij monde van Paulus heeft uitgesproken. Wie zijn wij dan om te menen dat we het beter zouden weten dan Paulus, dan de Geest van God? Het hermeneutische principe dat de Bijbel zichzelf behoort te interpreteren (Schrift met Schrift vergelijken), bevestigt dat we de scheppingsverslagen in Genesis letterlijk moeten lezen. Het kennelijk bedoelen van de Schrift is duidelijk. Hoe de Bijbel zichzelf uitlegt is bindend. Als je ziet hoe de Schrift zichzelf uitlegt, dan heb je de juiste door God bedoelde betekenis gevonden. Alle afwijking daarvan is eigenmachtige uitleg (2 Petr. 1:20).

De hierboven besproken bijbelverzen geven al duidelijkheid, maar er is nog meer bijbels bewijs dat theïstische evolutie geen optie is. Zie voor een nadere bespreking de hieronder vermelde link: [de punten 7 tot en met 10 van de lezing die dr. Mart-Jan Paul in Drachten heeft gegeven.](#)

2. Een fundamentele keuze

Wat doen we als het kennelijk bedoelen van de Schrift botst met een wetenschappelijke theorie, in dit geval met de evolutietheorie? Waar hebben we meer vertrouwen in? In het Woord van God, of in inzichten van mensen. Wat weegt het zwaarst: het Woord van God of het woord van Darwin en zijn medestanders? Onderwerpen we ons aan de Schrift, of doen we dat niet.

Soms botst de Schrift met wetenschappelijke theorieën, of ook met het algemeen gevoelen in de maatschappij (denk bijv. aan de homoseksuele praxis), of ook met onze eigen beleving (de Bijbel zegt dat God ons liefheeft, maar hoe kan ik dat rijmen met alle rampen die ons overkomen). Wat doen we dan? Onderwerpen we ons ook in ons denken aan de Schrift? Op het moment dat we voor een dergelijk keus komen te staan, zal blijken of we het gezag van de Bijbel aanvaardden of niet.

Voor de theïstisch evolutionisten is het “er staat geschreven” niet langer het einde van alle tegenspraak. De theïstisch evolutionisten beweren dat de eerlijkheid gebiedt dat ze de evolutietheorie moeten aanvaarden. Ze kunnen naar eigen zeggen niet meer om de evolutietheorie heen. Daarmee spreken ze uit dat ze meer vertrouwen hebben in menselijke inzichten dan in de duidelijke uitspraken van de Schrift. Feit is dat er veel harde wetenschappelijk argumenten *tegen* de evolutietheorie zijn in te brengen. Maar ons eigen inzicht hierin behoort niet beslissend te zijn. Als christenen accepteren we het gezag van Jezus en het gezag van de Bijbel. We onderwerpen ons in ons denken aan het Woord van God. Zoals de Bijbel het zegt, zo is het. De Schrift kan niet gebroken worden. Het Woord dat Gods Geest door Paulus en door de andere schrijvers van de Bijbel heen heeft gesproken, is voor ons de hoogste autoriteit.

3. Acceptatie van en het tolereren van de theïstische evolutie tast het Schriftgezag op ernstige wijze aan

Er staat meer op het spel dan de juiste uitleg van Genesis 1 en 2. Bij hun poging om het evolutionisme met de Bijbel in harmonie te brengen, doen de theïstisch evolutionisten twee dingen die het Schriftgezag ernstig ondermijnen: (1) ze schuiven het principe dat de Schrift zichzelf behoort uit te leggen opzij; en (2) ze interpreteren de Schrift vanuit een buitenbijbelse bron. Niet de Schrift zelf, maar een wetenschappelijk inzicht bepaalt in dit geval de uitleg van de Bijbel.

Dit schept een precedent. Als wordt toegestaan dat in deze zaak op deze manier met de Schrift wordt omgegaan, hoe kun je dan nog bezwaar maken als straks hetzelfde gebeurt op andere terreinen, bijv. op het gebied van de leer over de verzoening. Het gevolg is dat er weinig meer overblijft van het Schriftgezag. Theïstische evolutionisten kunnen wel uitspreken dat ze niet willen tornen aan het Schriftgezag, maar het is een feit dat hun standpunt het Schriftgezag ernstig ondermijnt. Of ze dat nu zelf inzien of niet. Het tolereren van theïstische evolutie betekent dat er een belangrijke wissel omgaat in de wijze waarop we de Schrift benaderen.

4. Het ‘hellend vlak’ argument is geen bangmakerij

Als je Genesis 1 en 2 niet letterlijk moet nemen, hoe zit het dan met het verslag van de zondeval uit Genesis 3? Hoe zit het dan met de maagdelijke geboorte van Christus, en met Zijn opstanding en hemelvaart? En zat Jona echt in de vis?

Tegen het ‘hellend vlak’ argument wordt het bezwaar ingebracht dat het ongefundeerde bangmakerij is. En, zo zegt men vaak, we hoeven niet bang te zijn dat de zaak verder zal verschuiven, want wij als de huidige leiders zullen de zaak wel onder controle houden. Het ‘hellend vlak’ argument is echter goed onderbouwd, vanuit de kerkgeschiedenis en ook omdat het logisch is. De kerkgeschiedenis van de laatste

200 jaar bevestigt keer op keer het 'hellend vlak' argument. Het begon met kleine afwijkingen en uiteindelijk werd alles aangetast.

Het is ook logisch gezien zeer waarschijnlijk dat het van kwaad tot erger zal gaan. Immers de rem is weggenomen. Men staat toe dat de Schrift wordt geïnterpreteerd in strijd met haar eigen uitlegging, en dat de Schrift mag worden geïnterpreteerd vanuit menselijk wetenschappelijk inzicht. Als dat mag, dan is er geen rem meer. Dan is er in principe *geen* objectieve betekenis van de Schrift meer waaraan we standpunten kunnen toetsen. Dan is er geen vaststaande uitleg meer, waar we elkaar aan kunnen houden.

5. Verschillende beoordeling van de synode van Assen 1926

In de twintigste eeuw, zo'n 85 jaar geleden, heeft zich eenzelfde kwestie afgespeeld als nu met het debat over theïstische evolutie. Het ging toen niet om de uitleg van de schepping van Adam en Eva, maar om de zondeval. De vraag was of de dingen echt zo waren gebeurd als het in Genesis 3 wordt beschreven. Heeft de slang letterlijk waarneembaar gesproken (een slang kan immers niet spreken, een overweldigende meerderheid van de wetenschappers zal dit bevestigen)? Moeten we de boom des levens en de boom der kennis van goed en kwaad letterlijk nemen? Een predikant van de synodaal gereformeerde kerken, J.G. Geelkerken, had gesteld dat het mogelijk moet zijn om deze dingen niet letterlijk te nemen.

De synode van Assen heeft zich toen over deze kwestie gebogen. De synode begreep heel goed dat deze kwestie het Schriftgezag raakte. Vandaar dat ze verbood dat in de uitleg van de zondeval werd afgeweken van de eigen interpretatie van de Schrift. De synode stelde dat vanuit andere bijbelgedeelten duidelijk op te maken is dat de Schrift de slang en de bomen letterlijk opvat. Het kennelijk bedoelen van de Schrift is duidelijk.

De vragen zelf waren in zekere zin nog geen halszaak (mogen we de bomen en het spreken van de slang symbolisch opvatten?), maar de principes die in deze zaak op het spel stonden waren dat wel. Vandaar dat het standpunt van Geelkerken werd veroordeeld; en toen bleek dat hij zijn standpunt niet wilde opgeven, werd hij afgezet als predikant. Het bleef niet alleen bij woorden, er werd leertucht uitgeoefend.

Sommigen stellen dat de opstelling en de besluiten van de synode van Assen niet hebben gewerkt. Want zo zegt men, het is uiteindelijk toch misgegaan in de gereformeerde kerken (synodaal). Immers, ze zijn later in de vorige eeuw volledig vrijzinnig en barthiaans geworden. Dat lag echter niet aan de synode van Assen, maar aan de generaties die *daarna* kwamen. Die hebben de besluiten van Assen niet strikt gehandhaafd, met als gevolg dat in de jaren vijftig en zestig de evolutietheorie (in de vorm van theïstische evolutie) werd getolereerd. Achter die slappe houding zat een veranderde visie op de Schrift. Naast, en na de evolutietheorie, kwam er in de jaren daarna een golf van onbijbelse leringen in die kerken binnen: Schriftkritiek in allerlei vormen, een valse verzoeningsleer, etc. Als de generatie die na Assen werd geboren de besluiten van Assen had gehandhaafd, dan was dit niet gebeurd.

Weer anderen stellen dat juist de besluiten van Assen het verval van de gereformeerde kerken hebben bevorderd. Want door de gemeenteleden te binden aan een letterlijke interpretatie van Genesis 1, 2 en 3 is, zo stelt men, het werken voor christelijke wetenschappers bijna onmogelijk gemaakt. De strikte interpretatie van de eerste hoofdstukken van Genesis heeft, zo beweert men, de spanning tussen het christelijk geloof en de seculiere wetenschappelijke wereld *onnodig* op scherp gezet. Deze redenering klopt alleen als je er vanuit gaat dat de synode zich heeft vergist, toen ze stelde dat het kennelijk bedoelen van de Schrift duidelijk is. Hierboven is al aangegeven dat de Bijbel consequent uitgaat van een letterlijke interpretatie van Genesis 1 en 2, en dat geldt ook voor Genesis 3. De synode van Assen heeft daarom volkomen terecht de letterlijke interpretatie gehandhaafd.

De spanning tussen de seculiere wetenschap en een christen-wetenschapper die de Bijbel erkent als Gods Woord is daarom soms onvermijdelijk: bijvoorbeeld op het gebied van het ontstaan van de soorten. De enige manier om hier uit te komen als christen-wetenschapper is het maken van de keuze de Bijbel vrij te gaan interpreteren. De Bijbel vrij interpreteren doe je, als je de gebruikelijke regels voor de uitleg van de

Schrift niet meer handhaaft. De voornaamste regels zijn: (1) we moeten de woorden in hun normale betekenis nemen, tenzij vanuit de Bijbel zelf dwingende redenen kunnen worden gegeven om dat niet te doen; (2) een tekst moet uitgelegd worden in overeenstemming met de context; (3) tekst met tekst vergelijken, de Bijbel behoort zichzelf uit te leggen. Voor uitleg over de noodzaak en juistheid van deze regels, [klik hier](#). De spanning is op die manier op te heffen, maar de kosten zijn onacceptabel hoog, namelijk het ernstig ondermijnen van het Schriftgezag.

De synode van Assen beriep zich in haar besluitvorming op de Schrift, ze beriep zich op het kennelijk bedoelen van de Schrift. Daarnaast beriep men zich ook op de belijdenis, en wel op artikel 5 van de Nederlandse Geloofsbelijdenis. Daar wordt onder meer over de boeken van de Bijbel gezegd: "en wij geloven, zonder enige twijfeling, al wat daarin begrepen is". Als de Schrift zegt dat de slang letterlijk sprak en dat er sprake is van letterlijke bomen, dan geloven wij dat, zonder enige twijfeling. En hetzelfde geldt voor alles wat de Bijbel zegt over de schepping. Als de Bijbel zegt dat God Eva schiep uit de rib van Adam, dan geloven wij dat, zonder enige twijfeling.

De meeste theïstisch evolutionisten zullen zeggen dat ook zij alles geloven wat in de Bijbel staat, maar dat zij hem anders *lezen*. Ze lezen hem echter in strijd met de eigen uitleg van de Schrift, met als gevolg dat een theïstisch evolutionist niet gelooft wat er werkelijk staat. Dan krijg je de misleidende situatie dat de theïstisch evolutionist zegt dat hij alles gelooft wat in de Bijbel staat, terwijl hij tegelijkertijd ontkent dat God Eva gemaakt heeft uit de rib van Adam – terwijl hij beweert dat hij het gezag van de Schrift volledig erkent! De uitspraak dat je alles gelooft wat er in de Bijbel staat is een inhoudsloze bewering, als je de normale regels voor de uitleg van de Bijbel negeert.

6. Maar binnen diverse kerken is toch altijd ontspannen omgegaan met het scheppingsverslag?

Dit is een eenzijdige voorstelling van zaken. Dat gold wellicht voor enkelen in de elite, het gold wellicht voor enkele theologen en professoren, maar zeker op het grondvlak in de gemeenten was dat niet het geval. Daar hield men zich, op een aantal uitzonderingen na, aan de normale letterlijke interpretatie van de scheppingsverslagen. Men nam het zoals het er stond.

En zelfs als het waar is dat men daar in het verleden ontspannen mee om is gegaan, 'ontspannen' in de betekenis dat de letterlijke interpretatie die de Bijbel zelf van Genesis 1 en 2 geeft niet strikt werd gehandhaafd, dan is dat niet *positief* maar juist *negatief* te waarderen. Sommigen zijn daar blijkbaar in het verleden niet goed, niet bijbels en ook niet gereformeerd mee omgegaan (niet gereformeerd, omdat een niet letterlijke interpretatie tegen de eigen belijdenisgeschriften ingaat).

7. Het is niet per se noodzakelijk alle theorieën van het creationisme te aanvaarden

Het is nodig dat we vasthouden aan de letterlijke interpretatie van de scheppingsverslagen. Het gezag van de Bijbel als het Woord van God is beslissend voor ons. Uit het oogpunt van apologetiek is het wel heel nuttig te wijzen op de sterke argumenten die tegen de evolutietheorie kunnen worden ingebracht. Ook is het niet zo dat alle natuurwetenschappers unaniem achter de evolutietheorie staan. Klik voor een aantal citaten en meer informatie op de volgende link: <http://www.heartcry.nl/index.php?docID=484>

In het creationisme doet men een poging om naast een natuurwetenschappelijk evolutiemodel een eigen natuurwetenschappelijk scheppingsmodel te ontwerpen. Dit is een verdienstelijke poging, maar we kunnen niet van elkaar eisen dat we in alles dat model overnemen. Er is vrijheid, als we maar vasthouden aan een normale, letterlijke interpretatie van de scheppingsverslagen.

8. Verwoestende gevolgen voor het geloof van gemeenteleden

De leer van de theïstische evolutie zal het geloof van de gemeenteleden afbreken. De harde werkelijkheid is dat aanhangers van theïstische evolutie de gemeenteleden zullen gaan vertellen dat Adam en Eva via een lang proces van evolutie zijn ontstaan. En dat we Genesis 2 niet letterlijk moeten nemen.

Daarmee zullen ze het geloof van velen afbreken. Want als die verslagen niet letterlijk moeten worden genomen, waarom zouden we de rest van de Bijbel dan wel letterlijk nemen? En wat moet je met een boek dat in de eerste hoofdstukken al niet zegt wat er letterlijk staat. En als wetenschappers het op dit punt beter weten dan Jezus en Paulus, waarom dan op andere punten ook niet? Als het vertrouwen in de Schrift wordt afgebroken, staat indirect het eeuwig heil van mensen op het spel.

Omdat de theïstische evolutie in strijd is met de Bijbel, maar vooral vanwege de ernstige gevolgen van deze leer voor het Schriftgezag en voor het geloof van de gemeenteleden, mag niet toegestaan worden dat de theïstische evolutie in ons midden wordt geleerd. Vandaar deze oproep aan alle christenen om zich actief tegen deze onbijbelse en gevaarlijke lering te verzetten.

Bron: Ary Geelhoed in samenwerking met Stichting HeartCry

Oude Sporen 2010

